

IMPRESSIOONID

Moi – Napoléon!

JAAN-EIK TULVE

Tõnis Kaumanni ooper "Mina – Napoleon!" Rahvusooperis Estonia. Libreto: Villu Kangur; muusikali- ne juht ja dirigent Arvo Volmer; dirigendid: Erki Pehk või Lauri Sirp; lavastaja: Neeme Kuningas; kunstnik: Hardi Volmer.

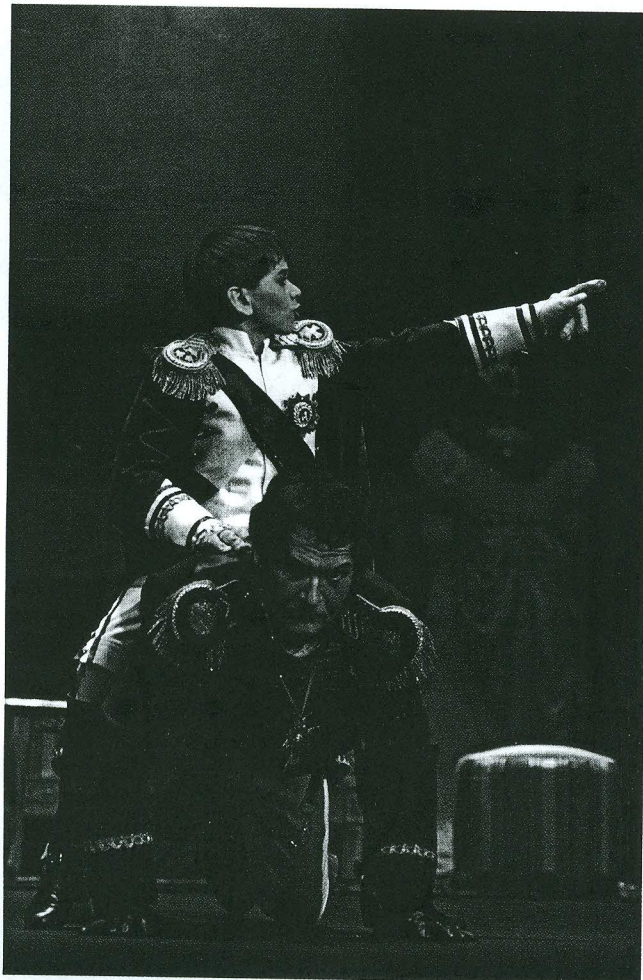
"Ooperi hiilgeajad on tagasi!"

Sellist hüüdlausest kuulsin läbi avatud akende 11. veebruari hilisõhtul mööda Tallinna vanalinna kõndides õige mitmel korral. Teisel pool seinu ikka ja jälle seesama pilt: 19. sajandi alguse stiilis seltskond õnnelikult vahuveini rüüpanas ning hetk tagasi Estonia lavalt kuulnud ooperiaariaid kiljumus. Mitmel pool nägin seintel ka Giuseppe Verdi ning Tõnis Kaumanni elusuuruses portreesid. Olin lummatud – seesama meie ansambli Tõnis, kes oma tasase olekuga annab silmad ette ka kõige pühemale erakule ning kellelt tavaliselt lausa kisu sõnu suust välja, oli üleöö muutunud rahvuskangelaseks. Jaa, mõtlesin ma, nagu kunagi Mahatma Gandhi: "Vaata ja imesta!"

Järgmisel hommikul üles är-gates ei osanudki ma päris täpselt enam öelda, oli see kõik toimunud unes või ilmsi. Tõnis Kaumanni ooperi "Mina – Napoleon!" kavaleht lebas aga diskreetselt laual ning peas kumisesid mitmed eelmisel öhtul ooperimajas kõlanud viisijupid.

Tegelikult olin ju Tõnise ooperist kuulnud juba aastaid ning veelgi rohkem tema ooperilembusest, mis väljendus koduses miljöös kuulsate aariate esitamises publiku tungival soovil või ka ilma selleta. Nüüd oli see siis mitte ainult valmis, vaid ka lavale jõudnud ning tagasihoidlikke eestimaiseid olusid arvestades üsna edukalt. Kogu kaardivägi oli uhkelt rivis. Väga sümpaatse mulje jätsid noored lauljad Helen Lokuta, Urmas Põldma ja Aleksandr Mihhailov. Põlisestoonlastest säras täies hiilguses Leonid Savitski. Kõige tublim oli aga Saaremaa poiss Gerrit Siiner (Napoleon), mis lisas kinnitust vanale tõsiasjale, et kuni muusikaakadeemiasse jõudmiseni laulavad kõik lauljad ilusasti.

Tõnis Kaumann oli hakkama saanud erakordselt vaimuka ning laheda lavalooa. Muusikalised stiilid vaheldusid pöörase hooga, vihjeid oli puistatud lausa varrukast. Kord oli te-

Saaremaa poiss Gerrit Siiner näib end Napoleoni rollis hästi tundvat. Pildil koos Väino Puuraga.

FOTO HARRI ROSPU

gu barokkooperiga, kus pillimehed otse laval, hetk hiljem võis kuulda juba Verdit jne. Orkestratsioon oli meisterlik ja muusika mõjus väga veenvalt. Minu kui kuulaja tõelist naudingut takistas aga mitmete lauljate mitte täiel määral omandatud partiid, sest solfedžo eksamile lähedane situatsioon laval on kõike muud kui pingevaba ja rõõmsast musitseerimisest kantud.

Looja kõige olulisemate otsingute hulka kuulub oma südame hääle leidmine ja selle järgimine. Kui see on olemas ning kuulda, pole publikule rohkem vaja, sest mis saab olla veel siiram kui teise inimese hingepõhja kaemine. Kuna Tõnise hääle on niivõrd märguline, oli lausa vaimustav jälgida, millist naudingut ta ooperit luues oli tundnud. Muusikale väärilised partnerid olid ka Villu Kanguri vaimukad teksid.

Kui jutt jõuab aga lavastuseni, ei saa kahjuks sellise kiidulauluga jätkata. Nagu kord juba öeldud, oli materjal äärmiselt lavaline. Kogu lavastuslik külg jättis selle aga märkamata. Ei jälgegi tõniskaumannlikust või villukangurlikust huumorist, ikka sama laastuga löödud nagu "Don Giovanni" või mitmed teisedki Estonia

surmigavad saba ja sarvedeta lavastused. Kui juba süžee alustalaks olnud sajandite siia-sinna lendamine jäi lavastuses arusaamatuks, mis siis veel tegelaskujude peenest väljaarendamisest rääkida.

Hiljuti otsisin Tallinna pagariäridest Napoleoni torti. Mida polnud, seda polnud. Müüjate sõnul käib tellimine juba mitu päeva ette ning ainukesed vabad maiused lähevad vaid letialuste tutvuste kaudu. See paneb arvama, et Tõnis Kaumann oma lauleldusega on inimesed tõesti pööraseks ajanud. Ning ehk on ooperi hiilgeajadki tagasi jõudmas, sest on ju viimastel aastatel lavavalgust näinud mitmed tõsised uudisteosed nii ametlikes ooperimajades kui ka mujal. Mida need ajad aga rahvusooperi jaoks tähendavad, ei oska horoskoobi abita praegu vist keegi öelda.